

Prerovpráva Jana Eislerová

Gulliverove cesty

Ilustroval Antonín Šplichal

Gulliverove cesty

Aj v tlačenej verzii.

Objednať si môžete na stránke
www.fragment.sk

Ďalšie e-knihy v edícii:
BABIČKA
Robinson Crusoe

Jana Eislerová
Gulliverove cesty – e-kniha
Copyright © Fragment 2011

Všetky práva sú vyhradené.
Nijaká časť tejto publikácie sa nesmie rozširovať
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

Gulliverove cesty

Prerozprávala Jana Eislerová

Ilustroval Antonín Šplíchal

Obsah

Poznáte pána Lemuela Gullivera?	5
Liliput	7
Na cisárskom dvore	9
Prípravy na vojnu	11
Boj	13
Gulliverov odchod	15
Konečne domov	17
Stretnutie s obrami	19
Na gazdovstve v Brobdingnagu	21
Ako sa Gulliver preslávil.	23
Pozvanie od kráľovnej	25
Ako sa žije na kráľovskom dvore.	27
Gulliver, pozor!	29
Nebezpečné dobrodružstvá	31
Kráľovská zábava	33
Posledné dobrodružstvo	35
Gulliver je opäť sám v neznámej krajine	37
Gulliver spoznáva život Múdrych koní.	39
Gulliver sa zhovára so svojím pánom	41
Snem Múdrych koní	43
Strastiplný návrat	45

Poznáte pána Lemuela Gullivera?

Gulliver sa narodil ako tretí z piatich synov rodičom s malým gazdovstvom na dedine neďaleko Nottinghamu. Bol zo všetkých bratov najbystrejší a učenie mu šlo ako po masle. „Musí študovať,“

rozhodol otec a zaviedol chlapca do Cambridgea, kde boli vychýrené školy a slávna univerzita. Gulliver mal najradšej prírodopis a matematiku, študoval aj moreplavbu a ovládanie lode. Potreboval si však privyrobiť, a tak pomáhal v ordinácii doktora Batesa. Ošetroval chorých, prevážoval rany, naučil sa naprávať zlomeniny a podávať pacientom správne lieky a bylinky. Raz dostal od otca list: „Môj milý synu,“ stálo v ňom, „nemôžem Ti už viac posielat peniaze. Úroda bola slabá, dobytok nám uhynul. Sme na tom veľmi biedne. Vráť sa domov, alebo sa musíš postarať o seba sám.“

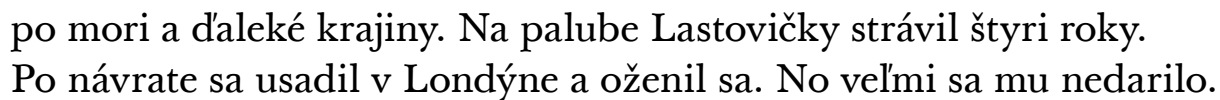
Domov sa vrátiť nemôžem, rozmýšľal Gulliver. To by do rodiny pribudol ďalší hladný krk. Musím si nájsť zamestnanie.

„Možno by som ti vedel pomôcť,“ povedal pán Bates, keď sa mu Gulliver zdôveril.

„Kapitán lode Lastovička je môj dobrý známy a práve potrebuje lodného lekára a ošetrovateľa. Naučil si sa toho u mňa dosť, myslím, že to zvládneš.“

Gulliver vôbec nezaváhal. Odjakživa ho lákala plavba

„Vydám sa opäť na more,“ oznámil jedného dňa svojej žene. „Zarobím dosť peňazí, aby naša rodina mohla slušne žiť.“

Nastúpil na loď Antilopu, ktorá mierila do južných morí. Námorníkov trápila horúčava a choroby vyvolané zlou stravou. Raz prišla prudká búrka a obrovské vlny hnali loď k neznámym bralám.

„Všetci do člna!“ zvolal kapitán, keď videl, že loď už nezachráni. Námorníci usilovne veslovali, ale vlny si čln pohadzovali ako orechovú škrupinku. Odrazu obrovská vlna čln prevrátila a posádku vydala napospas rozbúrenému moru. Gulliver pozbieral všetky sily a plával k brehu. Keď dočiahol nohami na dno, z posledných síl sa doplazil na pevninu. Zvalil sa do mäkkej trávy a od vyčerpania zaspal.

Lúče ranného slnka prebrali Gullivera zo spánku. Chcel sa posadiť a poobzerať vôkol seba, no čo to? Ležal na chrbte a nemohol sa pohnúť – celé telo, ruky, nohy, dokonca aj dlhé vlasy mal priviazané jemnými, ale pevnými lankami o kolíky zarazené do zeme. Horko-ťažko sa mu podarilo trochu uvoľniť ľavú ruku a pootočiť hlavu. Cítil, že mu po nohe čosi lezie smerom k hlave. Gulliver sklopil zrak a zbadal ľudského tvora, vyzbrojeného lukom a šípmi. Gulliver neveril vlastným očiam – ten človečik bol vysoký asi ako pivový pohár. Keď Gulliver pootočil hlavu, uvidel vedľa seba desiatky drobučkých ľudkov, ktorí naňho mierili maličkými šípmi.

Liliput

Gulliver sa zľakol a vykrikol. Cítil, ako ho do nôh, rúk aj do tváre pichajú desiatky ihiel – to ľudkovia vystrelili svoje šípy, odhodlaní bojovať s neznámym nepriateľom. Keď sa Gulliver pohol, nasledovala ďalšia bolestivá spříška. Rozhodol sa zachovať pokoj a tváriť sa priateľsky. Ľudkov pribúdalo. Pokrikovali čudesné slová v neznámom jazyku. Potom sa Gulliverovi prihovoriť akýsi urodzený pán. Gulliver pozorne počúval, ani slovo mu však nerozumel. Potom sa tým ľudkom v niekoľkých svetových jazykoch snažil povedať: „Som hladný a smädný.“ Posunkami naznačoval, že by rád niečo zjedol. Urodzený pán prikázal preseknúť laná, ktorými mal Gulliver pripútanú hlavu. Ľudkovia pristavili ku Gulliverovi rebríky a po nich mu k ústam vynášali jahňacie stehná veľké ako slávičie krídelká, chleby ako gombíky a sudy vína, ktoré mu kládli na dľaň. Odrazu sa dav rozostúpil a uvoľnil cestu cisárovmu kancelárovi a jeho družine. Kancelár vystúpil na

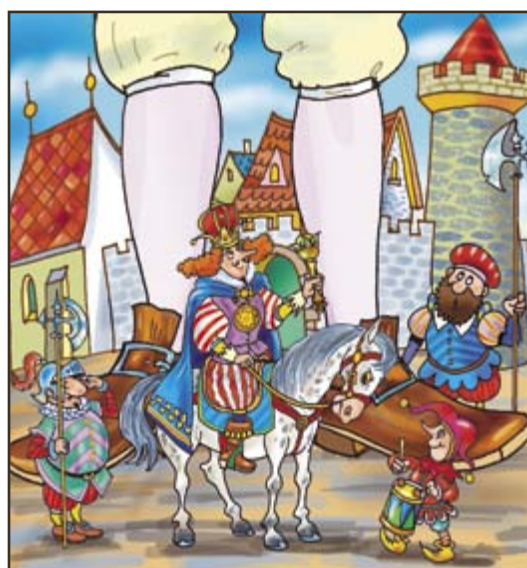

Gulliverov členok a z listiny prečítal nariadenie jeho veličenstva. Podľa tónu reči Gulliver vyrozumel, že zostáva zajatcom, ale budú s ním zaobchádzať slušne.

V kancelárovej reči sa často opakovalo slovo Liliput a Gulliver si pomyslel, že tak sa volá tunajšie cisárstvo. Rozhodli sa, že Gullivera prevezú do hlavného mesta. Tesári narýchlo zhotovili veľký voz na dvadsiatich kolesách. Gullivera, ktorý po uspávacom prášku primiešanom do vína zaspal, preložili pomocou zložitých kladkostrojov na voz a pevne ho priviazali. Do voza zapriahli päť najsilnejších cisárových koní. Na druhý deň okolo poludnia sprievod dorazil do hlavného mesta. Zastavili pri starobyľom chráme. Tam Gulliverovu ľavú nohu prikovali mnohými retiazkami k zamrežovanému okienku a retiazky

zamkli na tridsaťšesť zámkov. Gulliver mohol vstať, čo vyvolalo užasnuté výkriky obyvateľov. Potom si sadol a chrptom sa oprel o stenu chrámu. Netušil, že z protihľej veže ho pozoruje cisár s cisárovnou a celým dvorom. Mnohí zvedavci si pristavili ku Gulliverovi rebríky alebo sa po ňom šplhali, iní naňho vystreľovali šípy. Cisár so svojím sprievodom medzitým na koni pomaly prichádzal ku Gulliverovi. Vojakom cisárskej gardy prikázal, aby dotieravým zvedavcom nedovolili približovať sa. Potom sa Gulliverovi prihovril. Aj Gulliver sa snažil osloviť cisára v niekoľkých jazykoch, no opäť si nerozumeli. „Okamžite zvolajte štátnu radu!“ prikázal cisár svojmu kancelárovi. „Musíme urobiť vážne rozhodnutie.“ Gulliver sa dozvedel o uzneseniach rady, až keď sa naučil po liliputánsky. To najdôležitejšie sa však dopyčul hneď na druhý deň – cisár nariadil doviezť z celej krajiny potravu pre Gullivera – denne šesť volov, štyridsať oviec, sto bochníkov chleba, zeleninu a ovocie, okrem toho víno a iné nápoje.

Na cisárskom dvore

Človek Obor len zaťaží náš štátny rozpočet," povedal na zasadaní štátnej rady kancelár Flimnap. „Náklady na jeho stravu a oblečenie celkom vyprázdnia štátnu pokladnicu.“

„To je pravda," prikývol cisár, „ale ak sa nebudeme oňho starať, znepriatelíme si ho a mohol by nás všetkých zahubiť.“

Po dlhých dohadovačkách sa rada uzniesla, že Gulliver bude dostávať jedlo aj nápoje, tristo krajčirov mu ušije oblek podľa tamjšej módy, dajú mu k dispozícii šesť sluhov a šesť najväčších vedcov ho bude učiť po liliputánsky. Cisár nariadil, aby úradníci Gullivera prehládali a zobrali mu veci, ktoré by mohli byť nebezpečné. Gulliver si vložil úradníkov do všetkých vreciek a tí spísali zoznam vecí, ktoré musel potom odovzdať cisárovi. Zobrali mu tureckú šabl'u, tabatierku, hrebeň, zápisník, peniaze, nožík a britvu. Gulliverovi sa podarilo ukryť okuliare a ďalekohľad.

Onedlho sa ľudia prestali Gullivera báť. Aj sám cisár za ním chodieval a láskavo sa s ním zhováral, Gulliver sa totiž veľmi rýchlo a dobre naučil po liliputánsky.

„Rozkážem, aby ti odstránili putá, a pozvem ťa na zábavné predstavenie,"

povedal raz cisár Gulliverovi. „Kto chce na dvore získať významný post, musí svojho cisára pobaviť!“

V ten deň natiahli cez zámocké nádvorie tenké lano. Uchádzači o miesto museli po ňom nielen

chodiť, ale aj čo najvyššie vyskakovať. Najlepší získal úrad. Lanko bolo napnuté asi vo výške Gulliverových kolien, pre Liliputánov to však bola priam smrteľná výška. Pri páde z nej sa mnohí ťažko zranili, dokonca aj zabili. Dvorania zábavu napäto sledovali, a keď videli veľmi zdatného uchádzača, triasli sa o svoje miesto. Preto sa aj oni hlásili na vystúpenie a zo všetkých síl sa usilovali dokázať svoju obratnosť, aj keď im v tom často bránil pokročilý vek. Aj Gulliver chcel divákov pobaviť, a tak dovolil niekoľkým dvoranom tancovať na svojej dlani a malé deti sa mohli hrať na skrývačku v jeho vlasoch. Potom vrazil do zeme štyri kolíky, čo boli vlastne kmene zoťatých stromov, priviazal k nim svoju vreckovku a na vzniknutú plochu položil čatu dvadsiatich vojakov na koňoch, ktorí predvádzali ukážky bojového umenia. Cisárovi sa táto zábavka tak zapáčila, že sám sa dal vyložiť na vreckovku a cisárovná sledovala jeho výkon z kresla na Gulliverovej dlani. Inokedy cisár organizoval zábavu v paláci, ktorú Gulliver sledoval cez okná, ležiac na boku. Kto chcel získať najvyššie štátne vyznamenanie – hodvábnu stuhu, musel striedavo preskakovať a podliezať popod palicu, ktorú cisár držal nad zemou. Toho, kto vydržal najdlhšie preskakovať a podliezať, ozdobili modrou šerpou, ostatní získali červenú alebo zelenú šerpu. Gulliver si všimol, že len málo dvoranov nenesí nijakú šerpu. Aby ťa mal cisár rád, musíš skákať tak, ako on píska.

Prípravy na vojnu

Na cisárov príkaz vojenskej jazdeckej čaty často cvičili v Gulliverovej blízkosti, aby si kone zvykli na jeho obrovitú postavu a neplašili sa.

„Chcem pre cisára a jeho dvor usporiadať slávnostnú vojenskú prehliadku,“ oznámil Gulliverovi najvyšší generál.

„Gulliver, rozkročíte sa uprostred námestia a vojenské oddiely budú popod vás pochodovať ako pod Víťazným oblúkom.“

Gulliver nič nenamietal a parádny sprievod so zástavami a bubnami pochodoval na veľkú spokojnosť jeho veličenstva. Cisár dovolil Gulliverovi poprezeráť si hlavné mesto Mildendo. Obyvatelia v tom čase nesmeli vychádzať do ulíc, aby ich Gulliver nazašliapol. Všetko pozorovali iba z okien. Gulliver opatrne prekračoval budovy, aby ani jednu z nich nezvalil. Nazrel aj do skvostného paláca, kde videl cisárovnú s mladými princmi. Natiahla z okna ruku, aby jej ju mohol pobožkať.

Raz ráno navštívil Gullivera minister Reldresal.

„Čím vám môžem poslúžiť?“ pýtal sa Gulliver vzácnjej návštevy.

Minister požiadal Gullivera, aby ho nadvihol bližšie k svojmu uchu, a potichu začal hovoriť:

„Istotne viete, pán Gulliver, že zodpovedám za

pokoj a poriadok v celej ríši. Na prvý pohľad sa zdá, že naša krajina prekvitá a občania žijú v blahobytu. Žiaľ, hrozí nám dvojaké nebezpečenstvo. V krajine sú dve strany, ktoré sa navzájom nenávidia. Rozlíšite ich tak, že jedni nosia topánky

na vysokých opätkoch a tí druhí na nízkyh. Vysokoopätkári sa chcú riadiť starobylými zákonmi, ktoré občanom prikazujú nosiť vysoké opätky. Cisár je moderný panovník a pochopil, že nízke opätky sú omnoho pohodlnejšie, preto chce presadiť zmenu zákona. Sám má najnižšie opätky v celom cisárstve. Vysokoopätkárov je však omnoho viac a cisár sa obáva, že by ho mohli zvrhnúť.“

„Stojím na strane cisára,“ povedal Gulliver, „je to moj priateľ.“

„To nie je všetko,“ pokračoval minister. „Už celé mesiace vedieme námornú vojnu so susednou ostrovnou ríšou Blefuskom. Liliput prišiel o štyridsať lodí a tridsaťtisíc mužov. Nepriateľ utrpel ešte väčšie straty. No stavajú nové lode a boj bude čoskoro pokračovať.“

„Prečo to nepriateľstvo?“ opýtal sa Gulliver.

Minister pokračoval: „Varené vajíčka sa u nás oddávna rozbíjali na hrubšom konci. Cisárov dedko sa pri tom raz poškriabal o škrupinu. Preto vydal zákon, že v Lilipute musí každý rozbíjať vajíčka na užšom konci. Veľa ľudí nesúhlasilo a dokonca sa niekoľko ráz vzbúrili. Rebelanti pred trestom utiekli do Blefuska. Presvedčili tamojšieho panovníka, že rozbíjanie vajec na slabšom konci odporuje učeniu náboženského proroka Lustronga a má zlý vplyv na morálku obyvateľov. Cisár sa chce ubezpečiť, či sa môže pri ďalšom boji spoľahnúť na Gulliverovu pomoc.“

„Odkážte cisárovi, že ho úctivo pozdravujem,“ povedal Gulliver, „a som pripravený brániť jeho osobu aj celú krajinu proti každému votrelcovi.“